

ZPRAVODAJ

Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel

ÚVODNÍK

V měsíci velikonočních svátků spláceme diskusní dluh volynských Čechů. Náboženství hrálo v životě volynských Čech důležitou roli, zejména v prvních dvou desetiletích po usídlení. Dochozelo tehdy, jak známo, k nápravným situacím, ideovým diskusím na sněmcích, k čemž i v zajetémém sporném. Abysem náboženský život našich otců a dědů zachytily co nejvěrněji a nejobjektivněji, v nově seřízených dejnách jsem ho začal projednávat na odborných sympozích s historiky různých univerzit, významných istrávami, a vybranými zástupci jednoduchých církvi. Do programu jednoho z prvních sympozia byla zahrána problematica pravoslavné církve. Na opakovanou žádost některých našich členů byl jen jiných církví na Volyni jsem do programu dalšího sympozia zaradil situaci u poslání církve katolické, evangelické a baptistické. K obětem poslání jsme ziskali bez problémů referenty. Nestalo se to, bohužel, u církve katolické, i přes oficiální pozadávání, zaslány prázdnými arcibiskupství. Takže o problematici volynských katolíků jsme vlastně nejdenní. U tom mimořádně krátkou diskusní mezuře shodou okolností byl do redakce Zpravodaje zaslán poměrně rozsáhlý článek o katolické komunitě na Volyni, jehož autorem je S. Bača. Považujeme proto za vhodné otištít ho v celém rozsahu, jednak jako náhradu za chybějící úvodní referát na výše uvedeném sympoziu, jednak proto, že je v něm zobrazen reálný náboženský, ale i cílový život volynských katolíků, nebo volynských Čechů vůbec. Je to aktuální záležitost v období, kdy se tradičně připravujeme na velikonoc. Že my si jistí, že v mnoha našich rodinách i na volynské velikonoce vzpomínáme, a bylo nám přitom příjemné ilesko. Ta nostalgická struna přece jen ještě v nás zvou, jesti kmitá. Vyplyne to, myslím přesvědčivě, právě z tohoto níže uvedeného článku, za který je nutno z krajského a historického hlediska autorovi poděkovat.

V. Dušek

Katolická komunita na Volyni – obec Martinovka

Čestí katolíci přijeli oslavovat zimu, která byla ptevážně pravoslavná. I když oficiální mísťa udávala pro všechny přistěhovalce stejná pravidla, přesto některé místní úřady upřednostňovaly Čechy pravoslavného vyznání a poskytovaly jim určité výhody při ziskání půdy. Pravdepodobně se zde projevila snaha přetáhnout co nejvíce lidí k pravoslavné církvi.

Obec Martinovka, kde jsme se v r. 1912 narodil, byla převážně katolická. Bylo zde asi 70 domů a přibližně 250-300 obyvatel. Obec patřila pod polskou faru Klinava (Kleváv), asi 22 km vzdálenou. Naši rodiče dojížděli většinou vozem, někdy dokonce i péšky. Pamatuji se, že otec vstával ráno velmi časně, aby dosel včas na mě.

Ast 10 km vzdálené Varkovice měly také katolický kostel, později byl převzat pravoslavnou církvi. Po 1. světové válce se opatřili vlastní zdejší. Ačkoliv jsem nepatřil do této farnosti, mnozí navštěvovali i tento kostel (např. i obyvatelé Kurdybaň).

Před 50 léty, v dubnu 1944, vznikala u volynských vojáků na všech frontách již naděje, že jistota, že konec 2. světové války se nezadržitelně blíží. Avšak boj ještě pokračoval. Zvlášť úporný a krvavý byl v průběhu ostravské operace. Zde se nacistický nepřítel urputně bránil. Padlo tu mnoho i našich volynských chlapců - tankistů Doma, na Volyni, bylo již přece jen lépe. Matky, manželky a děti věřily, že se vbrzku shledají se svými syny, manžely a otcí.

Občas dojížděl polský kněz do Hrušvic, kde byla pouze kaple. Zde se občas konaly katolické bohoslužby. Chodil jsem tam se svými rodiči. Fara byla zpočátku neobsazena. Patřilo k ní 7 ha půdy. Když bylo kolo 16 let, začal jsem se na nátlak polského kněze Jadczyka učit hrát na harmonium u jednoho polského varhaníka, kterého si P. Jadczyk povídával o životě. Ten mu zároveň dělal varhanika a přitom mne vyučoval. České misie

Ceské misioneři si pamatuji od svých 10 - 12 let. U jednoho z nich jsem byl u sv. l. sv. zpovědi. Pak jednali dala. Našim největším dobrodincem byl P. Stříž, který se velmi staral o to, aby byla v Hrušvicích založena farmařská škola. Vzal si 6 měsíců dovolené a sloužil v českých obcích a pozvával k vybudování českého kostela. P. Krenek, který ho vystřídal opět na dalších 6 měsících, obhospačoval náš duchovní život načerpaný českými písni (např. Shobem, má rádost, Kníže nás, vyslyš nás...) a se vedenimi modlitbami, k nimž jsem se i ty třídní scházeli ve škole na Martinovce. Od něho jsem dostal nabídku jít studovat do Čech. Rodiče mi to nedovolili. Po pálení výuce hy na harmonii jsem začal hrát při mšeckém sánu. Výstavba kostela

Mezitím už probíhala výstavba hrušvického kostela. Rok 1930 u příležitosti položení základního kamene se konala velká slavnost v Hrušvicích, jíž se zúčastnilo velké množství Čechů bez rozdílu náboženského vyznání. Sto spisů o projevu soudců všech volynských Čech. Poští kněz a biskupové se ujali oficiálních záležitostí stavby. Tyto slavnosti byly velkou ukázkou polských a ukrajinských obyvatel. Ukrayinci vesměs vيدěli v Čechách svou kulturní vez.

Česi z Martinovky, z Malého Špávka, České Janovky, Hrušvic (jen asi 20. roč. rodin, větši část byla ukrajinská), Dombrovky, Dětkovice (dětkovští Češi zakoupili pro hrušvický kostel harmonium, na které se doposud hraje – je v držení P. Krejzy). Faru vlastnoručně kopali základy, zednický mistr s žákem z učňovského střediska (lyceu Klemenecký) organizovali stavební práce. Členy ustaveného Výboru pro výstavbu byli zástupci většin záložných obcí (jména a fotografie viz kronika). P. Jadczyk dal namávaly velký obraz sv. Václava, jemuž jsem byl kostel zasvěcen (autorem byl jeho bratr).

Sdržení katolické mládeže

Z počátku českých katolických misí (např. p. Dušek, laický bratr ze Žatce) bylo založeno "Sdružení katolické mládeže". Dostal jsem k tomu sekret všechny malé lidé ze všech 8 obcí náležejících k hrušvické farnosti. Na fabi v Hrušvicích proběhla ustavující schůzka, kde jsem se dohodl i s kdo náplň naší práce. Později jsem se dohodl, že každá obec si určí svou vlastní skupinu, aby se mohli scházet ve své vlastní obci. Hlavním cílem bylo vnitř křesťanského ducha do všeobecného dění českých obcí, povzbudit jejich kultuřní život, společenské dění, ale i náboženský život organizovaný různých slavností. Dalším významným cílem bylo zlepšovat svijí mateřský český jazyk. Z tohoto důvodu byla založena v Martinovce česká knihovna. Knihy jsem dostával darem od misionářů. SKM dalo podnět k založení ochotnického souboru, přičemž vše věm pomáhal polský učitel Tvardowsky a jeho žena, která nám dělala nápovery.

4/95
ročník 5

Hráli jsme hry, např. Paličová dobra, Srdečka a prsten, Strženky kříž, Cikánčina pomsta. Bílá myš, Pycha přichází dál (podílek si vzpomínám). Také tyto divadelní hry byly darem českých misionářů. Jim vědělme za to, že jsme si uchovávali svůj krásný mateřský jazyk a i v jazykové izolaci si ho mohli pěstovat a zdokonalovat.

Nácvík i samotná představení byla obrovskou skolu českého jazyka nejen pro herce, ale i pro diváky. Tento ochotnický soubor působil na Martinovce, režíroval ho můj bratr Václav Bača, později jí. První hra se hrála v místní hospodě, kde tesář postavil estrádu. Protože jsme ještě neměli krov, námalovali jsme obrazy na papíry, připevněné do dřevěných ramen. Později jsme měli už krásné kulisy na plátně, představující potěšené prostředí pro jednotlivé výstupy - les, vesnice atd. Peníze vydělané představením jsme investovali do divadelního vybavení a zařízení. Měli jsme i oporu na valci.

Představení byla velmi oblibená a přispívala ke smělení občanů všech okolních obcí, kteří bez ohledu na vzdálenost naše představení navštěvovali a utírali se ve významném přátelství. Při představení jsme zpívali české písni (např. 60 let ušlo, sedesát let tomu, co se hřstka Čechů vyrávila z domu...).

Uváděm ke každému představení jsme zpívali jako základu touto písni: *Byl jsem iž v Petrohradě, po Volze jedl jsem, i po Rusku prospíval jsem se též procházet. At krásnou řeku Něvou když kryje srdce a led, spatřil si všechny dřevce srážce ti byl hezec. Však platno nis, má nejlepší je slast, naše zlatá Praha, naše česká vlast...*

Zvláště hodně jsme dojala písni ptomíneček s lásku a rozmnožovala vlastenecky číta. Sál byl vždy plný až k prasknutí, i když se hrálo při sváckách. Vzpomínám si, jak všechni obdivovali, když jsme ve hře Cikánčina pomsta zaražovali cikánské bárboty s ohrem, nad nímž viseil velký koňek, z něhož se kouřilo. Rozvátili jsme totiž bátryky, obalili je červeným papírem, což téměř věm simulovalo hořecí obřeh a do kotle jsme naliči vařicí vodu. Iluze byla téměř dokonalá.

O přestávkách hrála hudba. Po ukončení hry šli herci společně na večeři a pak s hudebníky vstoupili do salónu, aby zažádali společenskou tanecňi zábravu trávici často až do rana. SKM společně s místním hasičským sborem se účastnilo i oslav statních svátků.

Oslava 3. máje

SKM mělo na Martinovce asi 30 členů, hasičský sbor 40 členů. Oslava 3. máje (státní svátek Polska) byla zařízena společně měsí v hrušvickém kostele. Jednou se teto oslavu zúčastnil i představitel polského polookresu (gmíny). Společně s hasiči jsme zorganizovali sportovní odpoledne, odherávali jsme si hru na luhách za kostelem. Soutěželo se v lehce atlétice: běh, házení granetou, oštěpem, skoku do délky, výšky. Pro malé děti zde byl program mistři vodního slibu. Tyto funkce funkcionál si vše prohledl, a když viděl, že patřím k organizátorem, přistoupil ke mně a řek: "Takže nám oslavuješ nás polský svátek. A kde jste naši Polaci?"

S Poláky jsem zažil počátek poněkud menšího příjemnou zkušenosť. Ohlášil návštěvu Martinovky starosta powiatu (předseda okresu). Přivítali jsme ho místní kapelu a čekali, jaké zprávy nám přináší. To už bylo těsně před vypuknutím 2. světové války. Jaké bylo naše překvapení,

když jsem z jeho uší uslyšel, že „Polači bydlí na piškách, zatímco Češi si můžou krajicí na obře stran...“ A že práv se to bude muset změnit. Známe s někto na tenkrát dokdlo, protože zdež vždy žili s Polaky v maximální shodě a neexistovala mezi nimi národní sebezeměření nevážnost.

Martinovská kaple a pěvecký sbor

Kapelníkem byl František Dvořák (muj svagri), který byl vojenským kapelníkem a po návratu z vojny zorganizoval kolem sebe čestnatočleněnou duchovníku. Ostatně Češi se měli krajicí na obře stran...“ A že práv se to bude muset změnit. Známe s někto na tenkrát dokdlo, protože zdež vždy žili s Polaky v maximální shodě a neexistovala mezi nimi národní sebezeměření nevážnost.

vzajemné spory. Pak celé setkání velmi klidně zahodnotili v těch intencích, jak byly výše uvedeny. Poděkoval všem zatečným potažitelním, podlejícím se na organizaci, a také velitelci zátečné posady za zapůjčení přednáškového salužu a za přípravu chutného a levného oběda s dobrou obsluhou. Nakonec vyslovili přání, aby při oslavách 50. výročí ukončení 2. světové války si lide u nás i u nás soudí, předešvím u soudu nejvyššího, uvedomili, že se dříž bez věků, že se dříž u mítu a na takovou trvaly mír myzval přiměk k přípták. Všichni zvedli připravené česky s vínem, přešli si a přípít k našestrom boudučnost bez věků a utrpění. Byl to působivý, krásný a zároveň doceněny okamžik.

Tím byla oficiální slavnostní část programu zakončena. Následoval oběd a společná krajská zábava při hudebě.

V. Dufek

PODĚKOVÁNÍ

Většinu čtenářů zajisté neusil, že ve hřeškách pátem čísle naše Zpravodaj se s námi rozložela jeho redaktorka paní JUDr. Marie Kloučková. Tuto funkci převzala po panu Dr. Aleši Šotovkově. Zasloužila této redaktorce se tvořením Zpravodaje pozvedla i všechnem "úředního věstníku" na časopis, i když malý rozsahem, přesto s nedokonalostí očekávaný většinou jeho čtenářů. Paní redaktorka Kloučková věnovala redigování Zpravodaje mimorádnou péči a při toku každého článka vždy nekolikrát navštívila tiskárnu, aby dohledala v tisku jeho definitivního vzhledu. A na konec pomáhala i při expedici. Proti jí patří nás dík s přání pevného zdraví. Váš buchom si, aby se občas objevil na stránkách Zpravodaje i její příspěvek.

Za čtenáře Zpravodaje Irena Malinská, vedoucí pražského regionu SČVP

PODĚKOVÁNÍ

Po přetisku článku ve Zpravodaji 2/95 o výroční členské schůzi SČVP v Litoměřicích jsme byli velmi dojíma. Nečekala jsem tak vysoké ohodnocení své práce pro litoměřický region. Zapojila jsem se do této činnosti ráda a musím přiznat, že mysl mi chybí. Ráda jsem zjednala za krajany od Černobylu. Ve středu 2. Paříkem a Butovou marně dobre přepracovali. Chci touto cestou poděkovat všem aktivitistům našeho regionu, kteří mi v této práci pro Sdružení pomohali. Díky patří též členům historické skupiny za kterou expozice pro výstavu o Volyni a krajanec Růžanské, kteří cele deň v regionu prováděv a běh nadánský zapsali do kroniky. Věrně, že Věra Suchopárová bude v této práci zdaleka pokračovat. Zvláště dekuji Ing. Jiřimu Holopmanovi a Ing. Stanislavu Tošnerovi, kteří vše a s pochopením mou praci hodili. Pevně doufám, že i nadále budu SČVP proskoupává.

Miluše Brázdová - Průšova, region Litoměřice

Naši jubilanti

V březnu se dozálí tito naši členové svých 70. narozenin: Tajemník Svazu bojovníků za svobodu v Záci Vladislav Karban 7. 3. 1925, Teofil Vegericht 7. 3. 1925 a Vladimír Příšař 18. 3. 1925. Všichni bojovali za svobodu naší české země.

Přejeme jim pevné zdraví do dalších let.

Za region K. Ondrová

Blahopřání:
Dne 22. února t. r. oslavila významné životní jubileum 70 let naše oběratelk vedenici paní Ludmila Máčová, rozená Prošková ze Sofievy.

Do dalších let pevné zdraví, hodné spokojnosti a stěsti v kruhu své rodiny a stály optimismus a zvotní celohněd českého regionu.

Lydie Ollmannová - matrácarka

Blahopřání: Moje maminky Antonie Jeníčková, rozená Janoušková, rodačka z Novokravé, nyní bytka v Karlových Varech - Děčínu se dožívá požehnaného věku 85 let. Do dalších let ji přeje hodně zdraví a pohody syn Jiří s rodinou.

Blahopřání z regionu Mor. Královov:

60 let se dozálí 5. února p. Vladimír Minďuk z Domnic, rodač z Ostrova. 65 let se dozálí 1. února krajanka Stanislava Kounková z Počátků v Dolních Loučkách. 60 let 18. března, krajan Slavomír Robl 65 let 21. března, rodač z Hájence, bytka v Braníšovickách a 17. března to byla p. Antonie Váňková z Branišovice, rodačka z Hájence a p. Josef Šobek z Lodenice, rodač z Nivy Habinšké. Oba se dozálí 70 let.
Preje našim krajanům k jejich významným životním jubilejím pevné zdraví a hodně životního optimismu do dalších let!

Za moravskokroměříšský region
Václav Kačírek

Z regionu Brno oslaví v tomto roce svou kultáře narozeniny ižto jeho členové:

Dne 1. 1. oslavil 40. nar. Vl. Vlačina z M. Zubovštíny, 2. 1. 75. nar. Jos. Vlach z Budky Hubinské, 13. 1. 35. nar. Jar. Volf z M. Zubovštíny, 4. 2. 70. nar. Ing. A. Dědeček z Turčovic, 22. 2. 80. nar. Svatopluk Koršová, 1. 3. 55. nar. Natáša Kučerová z Krušovic, 3. 3. 20. nar. Vl. Primák-Koršové - nejdřívejší elen regionu, 24. 3. 40. nar. Jos. Fejsák, 27. 3. 55. nar. Vl. Peřidová z Omějan, 6. 4. 55. nar. M. Bárová z Varkovic, 16. 5. oslavily 25. nar. Mu.Dr. E. Nováková z Konstantinovky, 24. 5. 65. nar. H. Janečková z Malovane, 9. 7. 50. nar. Jar. Ničevová z Hlinska, 12. 7. 55. nar. Sv. Nováková z Zátoru, 8. 8. 45. nar. Ing. Al. Vacek z Nikolajevky, 8. 8. 35. nar. Al. Salej z M. Zubovštíny, 16. 8. 70. nar. Em. Kyselová z Terezína, 25. 8. 85. nar. Jan Niček z Hlinska - nejstarší elen regionu - a 30. 8. 70. nar. Jos. Dobřík z Omějan.
Do dalších let hodně zdraví, dobrou náladou všem jubilantům

za region Brno přeje J. Kučera

DOPIS ZE ZÁHROBÍ

V čísle 2/95 Zpravodaj, expedovaném 6. 3. byl otištěn nekrok R. Hlávkáč "Za Václavem Sírcem". Hned nato jsme dostali dopis tohoto zářného.

Vážené redakce,
dnes jsme obdrželi ZPRAVODAJ číslo 2/1995, který ještě mi zaslalí radostný "záhrobí", protože na apríl ještě příští břez. Děkuji za pekný nekrok.

Jenže já jsem se s životem dosud nerozloučil. Můj zdravotní stav je už po několik let, s určitými výkyvy, stále stejný. Tedy omyl... Omyl patrně vznikl úmrtní mých bratranců přivedem z Mostěnice a Ostrova na Volyni. Josefa Šírce Šumperka a Váši ve Frativoměři v Ostravě.

Zádmus vám tinto o vysvětlení omylu v nejbližším čísle ZPRAVODAJE. Uvedete, že i nádeje písomně jako širovější tlumočník jazyka polského, rusko a ukrajinského.

Krajanům od Černobylu překládám jako dosud s 20 procentní slevou.

Děkuji za pochopení a zástavám z krajanským pozdravem Ing. V. Šírc.

Jsme rádi, že nekrok byl přijat s humorem a pochopením. Ostatně ne každém je dopřáno přejeti si své posmrtné hodnocení. Nicméně napříště prosíme autory nekroků, aby si nejdříve dovezly své správy ověřit.

Ing. Václavu Šírcovi přejeme moc a moc zdraví a úspěchu v tlumočnické i překladatelécké činnosti!

DARY

Při setkání volyňských Čechů v Brně bylo vybráno na tiskový fond celkem Kč 2140,-. Dárky byly: Ing. Vladimír Fros - 200 Kč, Václav Telmašák - 50 Kč, Jiří Bureš - 50 Kč, Vladimír Jirák - 50 Kč, Ing. Jiří Vaček - 200 Kč, Josef Vitoč - 200 Kč a rodina Němcových - 200 Kč. Ostatní dárci si nepráli být jmenováni.

Všem bez výjimky srdečně děkujeme!

Naše řady opustili

Severomoravský region oznamuje, že naše řady opustili titu krajana:

Vladimír Honek z Jesenku n. o. ve věku 70 let, příslušník 1. č. tankové brigády v SSSR. Narodil se v obci Mstěš na Vltavě. Rostislav Rejzek z Přerova ve věku nedožitých 63 let. Pocházel z obce Moskovština na Volyni. Marie Buksová ze Suchdolu n. o. ve věku 71 let. Pocházel z obce Hubinské Budky na Volyni.

Regionální výbor tímto projevuje jejich pozůstatkům upřímnou soustrast.

Dr. Vladimír Samec, Václav Dubec

Dne 25. ledna zemřela naše členka paní Libuše Zajícová rody Strýcová z Novokravé na Volyni bytka v Podbořanech ve věku nedožitých 88 let. Byla to monádka ženy, která pomáhala radou a také při výchově dětí z jiných rodin, neboť ji nebylo dopráno mít své vlastní děti. Radě zpívala v církevním sboru u nás v Novokravé a pak zde v Žatci a poslední léta v Podbořanech. Kdo jí znal, venujte ji tichou vzpomínku s námi.

Za zatecký region

Kamilia Ondráčová - Zajícová

Dne 5. 5. 1994 zemřel ve věku nedožitých 84 let pan Mikuláš Pospíšil z Mladějovic, rodák z Hlinska. Jako příslušník čs. armádního sboru se zúčastnil bojů u Dukelský průsmyk, kde byl raněn. Pochován byl dne 9. 5. 1994 se všemi vojenskými pocitami. Vl. Tengler

Hluboce zarmoucení oznamujeme věm příslušníků, že dne 5. 2. 1995 zemřel pan Vladislav Masopust po těžké nemoci ve věku nedožitých 89 let.

Za pozůstalého syna Miroslava

Dne 29. září 1994 zemřel po těžké nemoci pan Jaroslav Petříček. Narodil se 25. ledna 1928 v Rapově na Volyni. Jako řestnáctiletý v červnu 1944 přihlášil do čs. vojenské jednotky v SSSR a v jejich řadách se samopalovem v nuce se zúčastnil těžkých bojů pod Duklou a později jako radista na Slovensku. Po válece zakotvil ve Všekarech na Domažlicku. Po listopadové revoluci až do své smrti tam zastával úřad obecního starosty.

Cest jeho památky.

Za domažlický region Břetislav Vokáč

OZNÁMENÍ

SČVP chebského regionu spolu s pravoslavnou církví, SBS a ČOS pořádá dne 7. května 1995 slavnost u příležitosti 50. výročí ukončení

2. světové války.

V chrámu sv. Olgy ve Františkových Lázních bude v 10.00 hod. slavnostní bohoslužba a v 11.00 hod. díkvedouzání.

U památníku obětem války v blízkém parku v 11.45 hod. pohandyši za padlé.

V krátkém projevu vystoupí člen SČVP a členy předsnesou báňské dukelské hrdinům.

Vzpomínkovou slavnost zakončíme společnou písni malinským muzeodružením.

L. Máčová

Těsně před uzavírkou nám došla zpráva, že 4. dubna zemřela ve věku 92 let p. Anna Janková. Její nekrok uveřejníme v příštím čísle.